

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. IV. An aliquando satis sit opinio tenuiter, aut probabiliter probabilis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

probabilitate ejusdem opinionis: vel assensus probabilis de probabilitate opinionis est imprudens? quomodo autem licet operer sub iudicio imprudenti?

N. 105. Ad 6. quidquid sit, an iudicium probabile de probabilitate generet dubium practicum de eadem; hoc enim in rigore negavi; nam dubium de probabilitate, strictè loquendo, est suspensio omnis assensus de eadem: adhuc dico iudicium probabile de probabilitate opinionis non esse iatis, quia cum eo fiat iudiciū probabile de non probabilitate. Quod autem dicit, quod formari possit iudicium certum reflexum de licito usu opinionis probabiliter probabilis; hoc nego. Prius enim directè probandum est, quod liceat sequi opinionem probabiliter probabilem; eo modo, quo prius directè probatur, quod liceat sequi certò probabilem; & deinde ex argumentis hoc probantibus formatur iudicium certum reflexum de licito usu certò probabilis, quò Probabilistæ Reflexistæ dirigi dicunt operationem. Assumere autem, quod formari possit iudicium certum reflexum de licito usu probabiliter probabilis, quò dirigi dicatur operatio, est assumere ut certum, quod a me negatur non tantum esse verum, sed esse probabile; nego enim esse verum, immò nego esse probabile, quod liceat sequi probabiliter probabilem.

N. 106. Dices: Iudicium certò probabile est incertum de veritate, nec tamen est imprudens de veritate; alias non liceret sequi opinionem certò probabilem de veritate: ergo nec iudicium incertum de probabilitate erit imprudens de probabilitate. Nego consequentiam; ideo enim iudicium incertum de veritate non est imprudens de eadem, quia supponit iudicium certum de probabilitate veritatis: at iudicium incertum de probabilitate nullum supponit iudicium certum de probabilitate, immò stat cum iudicio de non probabilitate opinionis; si enim opinio est probabiliter probabilis, est etiam probabiliter non probabilis; ergo si quia est probabiliter probabilis, licet eam sequi, ut vult P. Card. Carden. quia etiam est probabiliter non probabilis, non licebit, ut ego volo. Quòd si neget probabiliter probabilem esse simul probabiliter non probabilem, eo ipso non erit probabiliter, sed certò moraliter probabilis. Dixi enim, quòd in præfenti magna probabilitas pro uno contradictorio, & nulla pro alio est certitudo moralis: ergo si opinionis probabilitas ita est probabilis, ut non probabilitas non sit probabilis, eo ipso probabilitas est moraliter certa.

N. 107. Non immoror in refutando P. Eliz. qui in Tom. III.

Append. de Naturâ opin. quest. 4. pag. 254. ait, repugnare ut probabilia probabiliter tantum cognoscantur. At hoc est certò falsum; tum quia scibilia probabiliter tantum cognosci possunt; ergo & probabilia: tum quia sepe adest ratio, una pro probabilitate, alia pro non probabilitate ejusdem opinionis. Lege P. Teril. qu. 32. de Reg. mor.

§. IV.

An aliquando satis sit opinio tenuiter, aut probabiliter probabilis?

SUMMARIUM.

Doctores tuentes licere in casu gravissima necessitatis sequi opinionem alias non probabilem, aut tenuiter probabilem, n. 108.

Notandum eo ipso opinionem perdere tenuem, & sortiri gravem probabilitatem ratione necessitatis, n. 109. 110. 111.

An tenuis probabilitas idem sit, ac dubia? num. 110.

Retentâ tenui nunquam licet, mutatâ in gravem licet, ib.

Plura illicita sunt ex novâ circumstantiâ licita, ibid.

Si timeatur Eucharistiam ab Hereticis concultandam, licet viro, & femine eam tangere, & non jejunis sumere. DD. ib.

Non opponitur decreto, nam damnata non loquitur de tenui probabilitate, stante summâ necessitate, & loquitur generatim, n. 112.

Quoties necessitas dat tale pondus rationi, ut tenuis fiat certò probabilis, licet, ib.

EX dictis infer, quòd non ideo in casu N. urgentissime necessitatis illicitum erit 108. sequi opinionem tenuis probabilitatis; licet enim, si nulla alia adfit, & adfit gravissima necessitas, ut optime P. Sanch. lib. 1. Sum. P. Sanch. cap. 9. & lib. 2. de Matrim. d. 36. n. 8. ubi ait, quòd id quod non iudicatur alias probabile, redditur probabile per urgentem necessitatem, & periculum impendens. Idem tradit M. Hozes in 27. damn. ab Alex. VII. num. 18. M. Hoz. Torrec. ibid. Filgu. in Lucernâ ad 3. damnatam, C. de Lugo de Sacram. d. 8. n. 140. M. C. de Sotus de Secreto, membro 3. M. Mart. de Prado in tract. 7. de Partibus Sac. Poenit. qu. 3. M. Sot. dub. 2. n. 15. pag. mibi 675. ubi postquam retulit sententiam tam negantem posse absolvi, qui nullum peccatum explicitè dicit, et si aliqua signa doloris det; quam affirmantem absolvi debere, ait hanc in praxi sequendam, & ut possimus in tantâ necessitate, sufficit, quævis probabilitas speculariva. Idem M. Id. asserit M. Ildeph. Baptista de Consc. d. 28. Bapt. dub.

dub. 6. concl. 3. n. 579. ait enim: Aliquando talis potest se offerri occasio prompta operandi, ut ne salus corporis, & anime periclitetur, sufficiat illa parva probabilitas. Idem Caram. in *Dialectic. n. 398.* & M. Tapia *tom. 1. lib. 1. q. 8. art. 11. n. 4.* ubi ait: Imminente necessitate, aliqua judicantur prudenter fieri, quæ extra necessitatem non licerent; & *art. 13. n. 5.* ait, quod, occurrente magno inconvenienti, præferenda est opinio, quæ illud vitat, etsi extra illud non judicaretur probabilis; & citat Sotum *l. c. qu. 2. concl. 2.* Navar. P. Sanch. *lib. 2. de Matrim. d. 36. n. 8.* & *lib. 1. Sum. cap. 9. n. 35.* ita, inquit, potest quis habens aliqualem persuasionem, quod iudex non legitime interroget, occultare delictum viri dignissimi.

N. Adverte autem, quod eo ipso opinio tenuiter probabilis mutat suam probabilitatem, adeoque semper verum est, quod reventâ tenui, numquam licet, etsi mutatâ liceat, ut dixi *d. 3. sect. 3.* Vide P. Card. *tom. 1. disp. 9. cap. 8. n. 133.* & *tom. 3. d. 74. cap. 2. n. 20.* sed præcipue *tom. 4. d. 4. cap. 7.* ubi hoc ex professo agitatur, & trahit plures casus, in quibus ob summam necessitatem tenuis probabilitas sufficit; ea enim necessitas dat pondus rationi ex se levi, ex. gr. si non adfuit alia materia, licet baptizare infantem cum lixivio; in quo casu ipsa necessitas facit licitum, quod eâ seclusâ non licet.

N. Dices: Tenuis probabilitas idem est, ac dubia probabilitas de se sufficiens ad deponendum dubium: ergo cum per nos non liceat operari cum dubio practico, numquam sequi licebit opinionem tenuis probabilitatis.

N. Respondeo, quod tenuis probabilitas, seclusâ summâ necessitate, asserat dubium practicum; si autem ea adfuit, eo ipso reddit eam certò probabilem; plura enim sunt ex se illicita, quæ additâ vel unâ circumstantiâ fiunt licita: ex. gr. illicitum est non jejuno sumere Eucharistiam, & tamen si timeatur, quod conculcanda sit ab Hæreticis, licitum erit tam viro, quam foemina eam propriis manibus tangere, & post prandium sumere, ut omnes docent cum P. Fagundez in præceptis Ecclesiæ, P. Layman *ibi.* P. Suar. *tom. 3. in 3. p. d. 68. sect. 6.* Duardus in caput, Omnis utriusque sexus, commentans §. tertium disti capitis *d. 2. sect. 1. n. 22.* C. de Lugo *d. 14. n. 3.* P. Henao *tom. 3. d. 29. sect. 5.* si enim ob Eucharistiæ reverentiam jejunium indutum est, & ob eandem negatum laicis attingi, non debet ipsum jejunium, & ipsa non contrectatio in maiorem Eucharistiæ irreverentiam redundare, ut accideret in dicto casu.

P. Fagu.
P. Lay-
man,
P. Suar.
C. de
Lugo,
P. Hen-
duard.

Neque contravenimus decreto Innocentij damnantis tenuem probabilitatem; tum quia damnata asserit *generatim*, quod ego nego, & unice affirmo, quod in solâ extrema necessitate; tum quia ea tenuis probabilitas transit in certò gravem ratione extrema necessitatis: quando autem liceat sequi opinionem tenuiter probabilem, ait P. Card. *n. 56.* regulam esse, quando ipsa necessitas dat tale pondus intrinsecum rationi, ut tunc censetur ea opinio certò probabilis. Sed hoc ipsum iterum quæri potest, quoniam hoc det? Quare dico ponderandas diligenter circumstantias, periculum imminens damnationis, si non practicetur, & remittendum, ut solet, in pluribus iudicio prudentum valde circumspicito.

SECTIO IV.

An ad sine peccato, aut honestè operandum, requiratur iudicium aliquod certum de non peccato, & de honestate operationis?

§. I.

Conclusio.

SUMMARIUM.

Questio est, an præter iudicium certum de probabilitate necessarium sit aliud certum de honestate? *n. 113.*

Probabiliorista deberent combinare comprobabilioritate non peccati certitudinem non peccati. *n. 114.*

M. Martinez, & P. Scildere, etsi Probabiliorista, sunt Reflexista. *n. 115.*

Probabiliorista non explicant quomodo probabilioritati insit certitudo non peccati, necessaria juxta omnes, ne quis peccet, sed unice dicunt satis esse probabilioriam. *n. 116.*

Male negatur, quod certitudo moralis sit infallibilis connexio cum vero; est enim cum vero prudentiali. *n. 118.*

Contradictio P. Thyrsi, ib.

Probabiliorista Moderni summè recedunt ab Antiquis, nam P. Suar. ait, omnes DD. sentire, quod ut voluntas sit recta, necessarium sit, ut sequatur iudicium conscientie practice certum, ib.

Dico, quod ut quis sine peccato, aut honestè operetur, necesse sit, ut ejus iudicium habeat aliquam de non peccato, aut honestate operationis certitudinem. Aliqui hoc dicunt de fide. *n. 119.*

Unice quero, an aliqua certitudo requiratur, & præscindendo modo à specie certitudinis. *n. 120.*
Rationes. Quia quod non est ex fide, est peccatissimum juxta Scotum sit hic pro conscientia est, quod est contra conscientiam, est peccatum. *n. 121.*
Bona